

Gordana Tkalec i Samanta Kocijan

Sveučilište Sjever, Koprivnica, Hrvatska
gtkalec@unin.hr
sakocijan@unin.hr

Intertekstualnost i intermedijalnost internetskih medijskih sadržaja o virusu COVID-19

Sažetak

Mediji su 2020. godinu počeli različitim nagađanjima o proročanstvima o virusu COVID-19, najavljenima kroz film i roman pa čak i Bibliju. Nisu se libili poistovjetiti posljedice kuge s onima od virusa COVID-19 čime su potaknuli različite rasističke i ksenofobne ispade u komentarima čitatelja. U ovom radu je kroz aspekt intertekstualnosti i intermedijalnosti opisana situacija u svjetskom medijskom prostoru tijekom pandemije COVID-19. Intenzivno korištenje intertekstualnosti i intermedijalnosti uzrokovano je zadovoljavanjem potreba publike da kroz povezivanje poznatih i novih sadržaja smanji strah od nepoznatoga i familijalizira se s novim pojmovima i novim situacijama. Prevelika količina nepoznanica koja je postojala osobito početkom pandemije morala se nadomjestiti ranijim iskustvima kako bi publika lakše usvojila željene obrasce ponašanja. Nakon što su obrasci ponašanja usvojeni, počinju se koristiti i u komercijalne svrhe.

Ključne riječi: intertekstualnost, intermedijalnost, internet, medijski sadržaj, COVID-19.

1. UVOD

Prema izvješću globalnih agencija We Are Social & Hootsuite²²², koje je objavljeno u siječnju 2020. godine, od ukupne svjetske populacije (7.75 milijardi ljudi), 4.54 milijarde ljudi koristi internet, a 3.80 milijardi ljudi aktivni su korisnici društvenih mreža. Izvješće²²³ koje je objavljeno samo nekoliko mjeseci kasnije, točnije u travnju 2020. godine, pokazuje još više uključenih u online svijet. Prema tom izvješću, od ukupne svjetske populacije (7.77 milijardi ljudi); 4.57 milijardi ljudi koristi internet, a 3,81 milijarda ljudi aktivni su korisnici društvenih mreža. Izvješće koje je objavljeno u listopadu 2020. godine²²⁴, pokazuje kako brojke i dalje imaju trend rasta; od ukupne svjetske populacije (7.81 milijarda ljudi); 4.66 milijarde ljudi (60% ukupne svjetske populacije) koristi internet, a 4.14 milijardi ljudi (53% ukupne svjetske populacije) aktivni su korisnici društvenih mreža.

Siječanjsko izvješće navedenih agencija izrađeno za Republiku Hrvatsku²²⁵, pokazuje da od ukupne populacije od 4.12 milijuna ljudi koji žive u Hrvatskoj, 3.13 milijuna koristi se internetom, što iznosi čak 76% stanovništva Republike Hrvatske. Također, bitno je spomenuti 2.10 milijuna ljudi (51% ukupnog stanovništva) koji su u Hrvatskoj aktivni korisnici društvenih mreža.

Navedeni podaci idu u korist internetskim portalima i društvenim mrežama putem kojih mediji plasiraju svoje sadržaje. U doba globalne krize koja je pogodila svijet u 2020. godini, uzrokovane korona virusom, odnosno pandemijom COVID-19, mediji igraju ključnu ulogu u javnom komuniciranju, prijenosu informacija i preporuka Svjetske zdravstvene organizacije, nacionalnih i lokalnih zdravstvenih organizacija te stožera civilne zaštite.

Globalna kampanja za mjerenje i analizu podataka Nielsen²²⁶, objavila je kako će COVID-19 bez sumnje utjecati na medijski ekosustav. Smatraju kako će boravak kod kuće uz osjećaj zabrinutosti zasigurno utjecati na navike konzumiranja medija. Spominjući pritom njihovo najnovije izvješće prema kojem Amerikanci već troše 12 sati dnevno na medijske platforme, navode kako je potrošnja medija u SAD-u na povijesnom vrhuncu, Spominju i kako se tijekom kriznih vremena poput snježnih oluja, uragana i globalnih pandemija povećava konzumacija medija kako bi ljudi bili informirani i kako bi pronašli utjehu kroz kontakte s drugima.

222 We Are Social & Hootsuite, *Digital 2020 Global Digital Overview. January 2020.*, str. 8., <https://wearesocial.com/blog/2020/01/digital-2020-3-8-billion-people-use-social-media>, pristup 3. svibnja 2020.

223 We Are Social & Hootsuite, *Digital 2020. April Global Statshot Report*, str. 7., <https://wearesocial.com/blog/2020/04/digital-around-the-world-in-april-2020>, pristup 15. svibnja 2020.

224 We Are Social & Hootsuite, *Digital 2020: July Global Statshot*, str. 7., <https://www.slideshare.net/DataReportal/digital-2020-october-global-statshot-report-october-2020-v01>, pristup 15. studenog 2020.

225 We Are Social & Hootsuite, *Digital 2020: Croatia*, str. 16., <https://datareportal.com/reports/digital-2020-croatia>, pristup 15. svibnja 2020.

226 Nielsen, *Staying PUT: Consumers Forced Indoors During Crisis Spend More Time On Media*, <https://www.nielsen.com/us/en/insights/article/2020/staying-put-consumers-forced-indoors-during-crisis-spend-more-time-on-media/>, pristup 11. svibnja 2020.

Prema istraživanju koje je proveo Pew Research Center²²⁷ početkom travnja 2020. godine, otprilike polovina odraslih osoba u SAD-u (53%) smatra da je tijekom pandemije korona virusa internet za njih esencijalan, dok 34% njih internet opisuje kao važan, ali ne i esencijalan.

U situaciji poput ove uzrokovane pandemijom korona virusa, mediji su stup krizne komunikacije. Najbrži su i najlakši način upućivanja informacija širokoj masi zainteresirane javnosti. Imaju još jednu krucijalnu ulogu – oni su moćnici kriznog vremena. Imaju moć smirivanja napetosti javnosti, ali i onu suprotnu – izazivanja panike. Imaju moć utjecaja na ponašanje mase ljudi. Doda li se da su mediji dobrim dijelom komercijalizirani, ovdje se otvara jedno novo pitanje utjecaja na masu kao potrošače.

U nastavku ovog rada opisana je situacija prijenosa vijesti svjetskih medija putem interneta kroz intertekstualni i intermedijjski aspekt.

2. PROBLEM I CILJEVI ISTRAŽIVANJA

Osnovni problem ovoga istraživanja ogleda se u načinu širenja medijskih sadržaja o tematici pandemije COVID-19 putem internetskih portala, dok je cilj istraživanja utvrditi postoji li utjecaj intertekstualnosti i intermedijalnosti u tom širenju medijskih sadržaja prilikom informiranja o pandemiji COVID-19.

Obzirom da sve veći broj ljudi provodi vrijeme na internetu, medijski sadržaj postaje bogatiji raznim suvremenim načinima dijeljenja informacija. Izuzetak pritom nije niti sadržaj koji govori o virusu COVID-19, koji je tijekom 2020. godine postao hit sadržaj; čak naprotiv, kod ove tematike kroz internetske medijske sadržaje može se primijetiti određena doza intertekstualnosti i intermedijalnosti. Svjetska zdravstvena organizacija²²⁸ širenje informacija o pandemiji COVID-19 nazvala je infodemijom koja zbunjuje ljude oko načina postupanja kako zaštititi sebe i svoje bližnje. Pandemija je promijenila rutinu, svakodnevicu života ljudi diljem svijeta, a intertekstualnost i intermedijalnost medijskog sadržaja omogućavaju dijeljenje iskustava, informacija, razumijevanje situacije, i nadasve pružanje sadržaja zainteresiranim čitateljima na zanimljive načine. Nastojeći otkriti moć i utjecaj intertekstualnosti i intermedijalnosti medijskog prostora na internetskim portalima, kroz širenje medijskih sadržaja, na konkretnom primjeru informiranja u kriznoj situaciji pandemije COVID-19 krećemo od pretpostavke da intertekstualnost i intermedijalnost omogućuju brzo širenje medijskih sadržaja koji informiraju o pandemiji COVID-19 putem internetskih portala što ćemo pokušati dokazati sekundarnim istraživanjem, kroz dostupnu literaturu i kvalitativnu analizu medijskog sadržaja.

227 Pew Research Center, *53% of Americans Say the Internet Has Been Essential During the COVID-19 Outbreak*, <https://www.pewresearch.org/internet/2020/04/30/53-of-americans-say-the-internet-has-been-essential-during-the-covid-19-outbreak/>, pristup 16. svibnja 2020.

228 World Health Organization. *An ad hoc WHO technical consultation managing the COVID-19 infodemic: call for action*, <https://www.who.int/publications/i/item/9789240010314>, pristup 15. studenog 2020.

3. INTERTEKSTUALNOST I INTERMEDIJALNOST MEDIJSKIH SADRŽAJA O VIRUSU COVID-19

Teorija intertekstualnosti i intermedijalnosti korištena u ovom radu preuzeta je iz teorije književnosti.

Začetnica, odnosno žena koja je uvela pojam intertekstualnosti je Julia Kristeva. Ona je primijetila da je svaki tekst konstruiran kao mozaik citata, te da je svaki tekst proizvod apsorpcije i preobrazbe nekog drugog teksta.²²⁹

Kako postoji uska veza između intermedijalnih i intertekstualnih referenci, intermedijalne se reference uglavnom teoretiziraju kroz koncepte intertekstualnosti. Stoga je kod poimanja intertekstualnosti iznimno važno uvidjeti razliku između koncepata: **uži koncept** (slučaj Irine O. Rajewsky slučaj) u odnosu na **širi koncept** (slučaj metaforičkog pojma Julie Kristeve).²³⁰

Prema Juvanu²³¹, „autore, čitatelje, kritičare i drugi sudionike književne komunikacije, osobito kod posebne intertekstualnosti povezuju više ili manje zajednički književno-kulturni kanon i društveno-povijesno iskustvo, kao upoznavanje s ustaljenim načinima i funkcijama među tekstovima; npr. citat. aluzija, naslov, epigraf, ili polemika. Stoga se može reći da su svi tekstovi doista intertekstualni, ali je ta osobina kod nekih od njih u književnoj kulturi određenog razdoblja ili područja uočljivija, ima veću težinu ili značaj. Između šire i uže intertekstualnosti stoga postoji nekoliko stadija, pa ju je moguće pojmiti prema modelu periferije i jezgre“.

Kod intermedijalnosti, Rajewsky²³², razlikuje **tri podkategorije**: 1. intermedijalnost u užem smislu medijske transpozicije, 2. intermedijalnost u užem smislu medijske kombinacije te 3. intermedijalnost u užem smislu intermedijalne reference. Obzirom na ovu trodjelnu podjelu, Rajewsky²³³ napominje kako jedna medijska konfiguracija zasigurno može ispuniti kriterije dviju ili čak svih triju gore spomenutih podkategorija.

Prema Ryznar²³⁴, **„distinkcija između intertekstualnosti i interdiskurzivnosti ne mora biti neposredno vidljiva** na malom stilističkom uzorku kao što je to u slučaju reklamnih poruka, za koje možemo odmah pretpostaviti da egzemplificiraju marketinški diskurs u cjelini... Interdiskurzivnost hijerarhijski natkriljuje intertekstualnost, ali to se razdvajanje ne događa uvijek na jezično-stilskoj, nego na semiotičkoj razini“.

229 Kristeva, J., ed. M. Toril, *The Kristeva reader*, Columbia University Press, New York 1986., str. 37.

230 Rajewsky, Irina O., *Intermediality, Intertextuality and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality*, str. 54., <https://www.erudit.org/revue/im/2005/v/n6/1005505ar.pdf>, pristup 11. svibnja 2020.

231 Juvan, M., *Intertekstualnost*, Državna založba Slovenije, Ljubljana 2000.

232 Rajewsky, Irina O., *Intermediality, Intertextuality and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality*, str. 51-52., <https://www.erudit.org/revue/im/2005/v/n6/1005505ar.pdf>, pristup 11. svibnja 2020.

233 Rajewsky, Irina O., *Intermediality, Intertextuality and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality*, str. 53., <https://www.erudit.org/revue/im/2005/v/n6/1005505ar.pdf>, pristup 11. svibnja 2020.

234 Ryznar, A., *Interdiskurzivnost: stilistički prilog teoriji književnoga diskurza. Umjetnost riječi*. 58(1), str. 64., <https://hrcak.srce.hr/159363>, pristup 14. svibnja 2020.

Sudeći prema dostupnoj literaturi, intertekstualnost i intermedijalnost su još slabo istražena područja u Republici Hrvatskoj, stoga je izrazito vrijedna jedna od rijetkih knjiga hrvatskog govornog područja: *Intertekstualnost & intermedijalnost*²³⁵.

Iako se u literaturi intermedijalnost i intertekstualnost najčešće vežu uz književnost i film, vrlo je važna i sve više u praksi zastupljena intermedijalnost i intertekstualnost medijskih sadržaja, a naročito onih na internetu. **Intertekstualnost** medijskog sadržaja na internetu ogleda se u poveznici više tekstova različitih internetskih portala, kroz citiranje i referiranje, pa i aluzije. Tako često novinski članak sadrži metatekst, ali također isti postaje i prototekst. **Intermedijalnost**, odnosno zahvaljujući razvoju tehnologije - **multimedijalnost** medijskog sadržaja na internetu ogleda se u prisutnosti različitih medija; tekst, fotografija, ilustracija, video, koji se često koriste kako bi se razbila monotonija medijskog sadržaja.

3.1. COVID-19

Virusna bolest COVID-19, prvi se put pojavila krajem 2019. godine u kineskom gradu Wuhanu. Zbog njenog brzog širenja diljem svijeta, Svjetska je zdravstvena organizacija 11. ožujka 2020. godine proglasila globalnu pandemiju.

Prema web stranici koronavirus.hr²³⁶ do dana 9. svibnja 2020. godine (posljednje ažurirano u 14:06 sati) u Republici Hrvatskoj zabilježeno je 2.176 slučajeva oboljelih od korona virusa, 1.726 oporavljenih te 87 preminulih. U svijetu je zabilježena brojka od 4.033.320 oboljelih, 1.400.009 oporavljenih te 276.686 preminulih. Pola godine kasnije, na dan 15. studenog 2020. godine (posljednje ažurirano u 11:21 sati), na istoj web stranici stoji obavijest da je u Republici Hrvatskoj čak 84.206 zabilježenih slučajeva oboljelih od korona virusa, 66.231 oporavljenih, a 1.049 je preminulih. Prema tom izvješću, u svijetu je na dan 15. studenog 2020. godine zabilježeno **54.344.494 slučaja oboljelih, 37.878.300 oporavljenih, a 1.318.452 preminulih. Mjesec dana kasnije, 15. prosinca 2020. godine (posljednje ažurirano u 11:10 sati) u Republici Hrvatskoj zabilježeno je 179.718 slučajeva oboljelih, 155.079 oporavljenih te 2.778 preminulih. U svijetu je zabilježena brojka od 73.211.509 oboljelih, 51.347.757 oporavljenih te 1.628.442 preminulih.**

U iščekivanju povratka u svakodnevicu na koju su navikli ljudi prate medijske sadržaje ne bi li saznali nove informacije o pitanjima koja si postavljaju. No, kako je medijima čitanost od iznimne važnosti, mnogi portali pribjegavaju senzacionalizmu i takozvanim „bombastičnim“ naslovima koji bude znatiželju u čitatelju, često samo prenoseći vijesti drugih portala, a sadržaj tih vijesti nije biti približno dramatičan kao sam naslov članka.

235 Maković Z. (ur.) *Intertekstualnost & intermedijalnost*, Zavod za znanost o književnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb, 1988.

236 *Korona virus*, Naslovna strana, <https://www.koronavirus.hr/>, pristupi 9. svibnja 2020, 15. studenog 2020, 15. prosinca 2020.

3.2. Medijske usporedbe

U doba globalne pandemije COVID-19, ljudi su se počeli osjećati nesigurno. Zatvorenima u svoje domove, mediji su postali jedini prozor u svijet. Mediji s druge strane nisu propustili priliku čitanosti koja im se nametnula sama po sebi. U vijestima se često korona virus uspoređivao s kugom, tumačio se kroz Biblijske zapise, uspoređivao se sa scenarijem filma „Zaraza“ kao i s romanom „Oči tame“. Vjerojatni motiv ovakvih usporedbi leži u nerazumijevanju novonastale situacije i želje da je se objasni kroz prethodno iskustvo jer „značenje i strukturu nekog djela shvaćamo tek u odnosu prema arhetipovima koji su također apstrahirani iz dugog niza tekstova“.²³⁷

3.2.1. Slučaj COVID-19 i kuga

Kuga je uzrokovala izrazito velik broj smrti u povijesti čovječanstva. Jedna od najpoznatijih pandemija kuge, zbog svoje smrtnosti nosi naziv Crna smrt. Kada je situacija s koronavirusom počela biti sve glasniji problem, neki mediji pa i javne osobe nisu se ustručavali korona virus usporediti s kugom.

Članak pod naslovom *Opstanak banaka je upitan, koronavirus možemo nazvati modernom kugom*, objavio je portal **Večernji list**²³⁸ 10. travnja 2020. godine, parafrazirajući Krešu Beljaka, predsjednika HSS-a, uz referencu na Newsroom televizije **N1**. Osim teksta, članak sadrži i tri fotografije Kreše Beljaka.

Istog datuma portal **index**²³⁹, prenoseći vijesti televizije **N1**, objavio je članak „*Beljak: Uvijek je išla kuga pa glad pa rat, a korona je moderna kuga*“ u kojem je uz jednu fotografiju Beljaka, istog i citirao: „Znate kako je išlo kroz povijest, kuga pa glad pa rat, a koronavirus sigurno možemo nazvati modernom kugom“.

Istu tematiku prenio je i portal **Nacional**²⁴⁰. Članak je objavljen 10. travnja 2020. godine, pod naslovom: „*BELJAK: ‘Kuga pa glad pa rat, a korona je moderna kuga!’*“. Pozivajući se na Newsroom televizije **N1**, Nacional je kao i portal Index, prenio citat Beljaka, a članak također sadrži i jednu njegovu fotografiju. Ne možemo se oteti dojmu da je u pozadini ovako teških riječi i usporedbi, ne informiranje javnosti, nego želja sa samopromocijom, koju novinari nisu kritički prozreli.

237 Beker, Miroslav, *Tekst/intertekst, u: Intertekstualnost & intermedijalnost*, str. 9. – 20, Zagreb, 1988.

238 Večernji, *Opstanak banaka je upitan, koronavirus možemo nazvati modernom kugom*, <https://www.vecernji.hr/vijesti/opstanak-banaka-je-upitan-koronavirus-mozemo-nazvati-modernom-kugom-1393523>, pristup 1. svibnja 2020.

239 Index, *Beljak: Uvijek je išla kuga pa glad pa rat, a korona je moderna kuga*, https://www.index.hr/vijesti/clanak/beljak-uvijek-je-islakuga-pa-glad-pa-rat-a-korona-je-moderna-kuga/2174016.aspx?index_ref=read_more_d, pristup 2. svibnja 2020.

240 Nacional, *BELJAK: Kuga pa glad pa rat, a korona je moderna kuga*, <https://www.nacional.hr/beljak-kuga-pa-glad-pa-rat-a-korona-je-moderna-kuga/>, pristup 5. svibnja 2020.

Članak portala **Express**²⁴¹ pod naslovom „*Coronavirus vs Black Death: Which is worse? COVID-19 or the bubonic plague?*“ objavljen je 16. travnja 2020. godine. U uvodnom dijelu spominjući početke epidemije korona virusa prenijeli su vijesti iz vlastitog portala, iz rubrike koronavirus. Kod navođenja broja zaraženih od korona virusa referenca je stavljena na **Sveučilište John Hopkins**, a kod podataka o proglašenju pandemije na **Svjetsku zdravstvenu organizaciju**. Kod otvaranja tematike usporedbe pandemije COVID-19 i bubonske kuge prikazana je slika njihove usporedbe (Slika 1.) te je prilikom pisanja o broju ljudi kojima je uzrok smrti bila bubonska kuga opet stavljena referenca na Svjetsku zdravstvenu organizaciju,

Coronavirus vs Black Death: Which is worse? COVID-19 or the bubonic plague? (Image: GETTY)

Slika 1. Usporedba korona virusa i bubonske kuge (2020)

U članku se citira **Chris Whitty**, liječnik iz Velike Britanije koji je mišljenja da će smrtnost o korona virusa biti jednaka ili niža od smrtnosti bubonske kuge.

²⁴¹ Express, *Coronavirus vs Black Death: Which is worse? COVID-19 or the bubonic plague?*, <https://www.express.co.uk/life-style/health/1252395/coronavirus-vs-black-death-plague-worse-covid-19-news-update-bubonic-plague>, pristup 1. svibnja 2020.

3.2.2. Slučaj COVID-19 i Biblijski zapisi

Internetski portal **Express**²⁴² objavio je 7. travnja 2020. godine članak naslova „Is coronavirus mentioned in the Bible? Pastor says COVID-19 is not a big deal to God“ citirajući pastora **Davida Jeremiaha** iz crkve zajednice planine Shadow u El Cajonu u Kaliforniji, koji se osvrnuo na Evanđelje po Luki 21:11. Sam članak sadrži nekoliko slika, grafički prikaz simptoma oboljelih od korona virusa te video. U nastavku rada nalazi se slika iz članka (Slika 2.) koja u odnos stavlja korona virus i Bibliju.

Coronavirus in the Bible: Does the Bible talk about the COVID-19 pandemic (Image: GETTY)

Slika 2. Odnos korona virusa i Biblije

Isti portal²⁴³ objavio je samo nekoliko dana kasnije, 10. travnja 2020. godine i članak pod naslovom „Coronavirus in the Bible: Is COVID-19 a biblical plague of the end times?“ u kojem stoji da teoretičari zavjere, oslanjajući se na statuse korisnika društvene mreže Twitter tvrde kako je korona virus bio predviđen u Bibliji. Također, uz navođenje citata, referenca je stavljena na Otkrivenje 16-17, ali i na stranicu **Christianity.com**, uz navode da nema dokaza koji bi sugerirali da je koronavirus biblijski. Članak sadrži i video, grafički prikaz broja zaraženih te nekoliko slika. Jedna od slika (Slika 3.) prikazuje statuse korisnika društvene mreže Twitter vezane uz tematiku povezivanja Biblijskih zapisa i korona virusa.

²⁴² Express, *Is coronavirus mentioned in the Bible? Pastor says COVID-19 'is not a big deal to God*, <https://www.express.co.uk/news/weird/1263118/Coronavirus-in-the-Bible-COVID19-prophecy>, pristup 2. svibnja 2020.

²⁴³ Express, *Coronavirus in the Bible: Is COVID-19 a biblical plague of the end times?*, <https://www.express.co.uk/news/weird/1265375/Coronavirus-in-Bible-COVID-19-biblical-plague-end-of-the-world>, pristup 7. svibnja 2020.

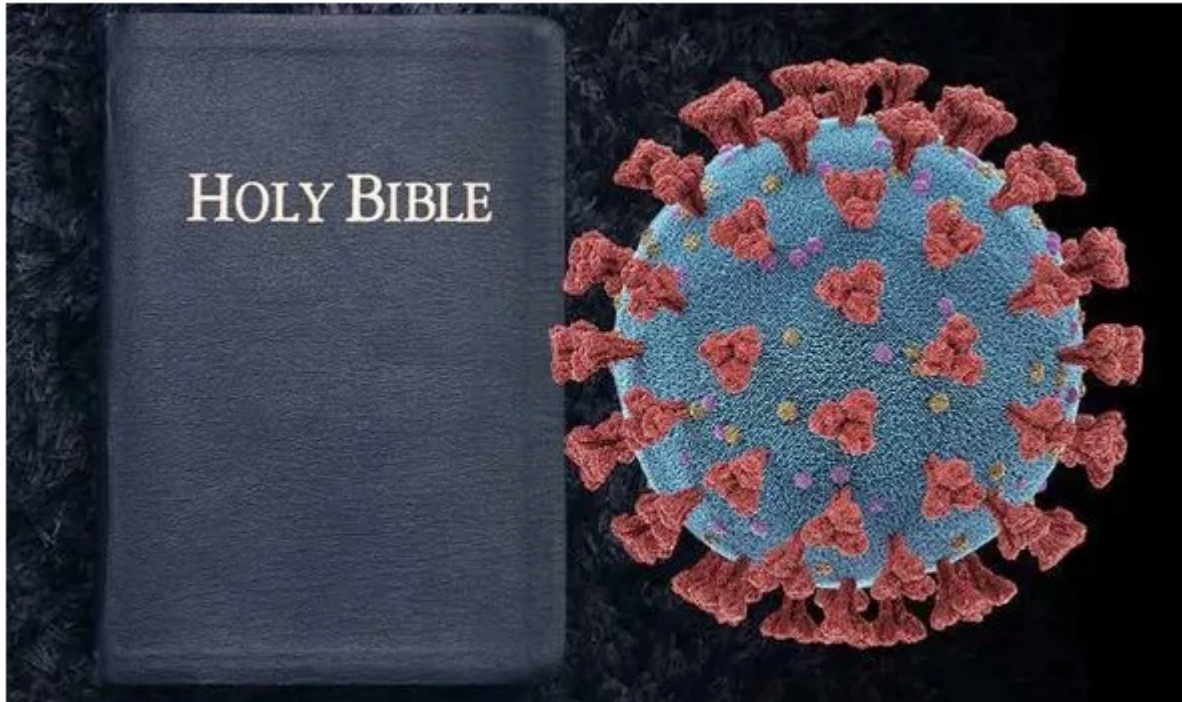

Coronavirus in the Bible: Many people have made bizarre claims online (Image: GETTY)

Slika 3. Twitter statusi

Isti portal, **Express**²⁴⁴, 8. svibnja 2020. godine objavio je članak naslova „*Bible verses about coronavirus: What does the Bible say about COVID-19?*“ u kojem se spominju statusi korisnika **Twittera** koji pandemiju povezuju s Biblijom. Osim nekoliko slika članak sadrži i grafički prikaz sa simptomima zaraženih korona virusom. Kod pisanja o odnosu Biblije i korona virusa, prenosi **Evandjelje** po Mateju 24 i Luki 21.

²⁴⁴ Express, *Bible verses about coronavirus: What does the Bible say about COVID-19?*, <https://www.express.co.uk/news/weird/1260571/Bible-verses-coronavirus-what-Bible-say-COVID19-latest-news>, pristup 10. svibnja 2020.

Bible verses about the coronavirus: Is COVID-19 mentioned in the Bible? (Image: GETTY)

Slika 4. Odnos korona virusa i Biblije (2)

BBC²⁴⁵ je 21. travnja 2020. godine objavio članak naslova „*Coronavirus: World risks ‘biblical’ famines due to pandemic – UN*“, u kojem pozivajući se na **UN** navodi kako svijetu prijeti glad „biblijskih razmjera“. Također, navode izjavu **David** **Beasley**a, predsjednika WFP-a (Svjetskog programa za hranu), kako je potrebno poduzimati hitne mjere s ciljem izbjegavanja katastrofe, te mišljenje ekonomista WFP-a **Arifa Husaina**, kako je ekonomski utjecaj ove pandemije potencijalno katastrofalan za one koji su najugroženiji. Ovakve intertekstualne veze između vijesti o aktualnim katastrofama i katastrofa prikazanih u Bibliji ili drugim svetim knjigama različitih religija mogu osobito uznemirujuće djelovati na publiku jer katastrofe su u Bibliji gotovo uvijek kazna čovjeku zbog različitih grijeha i čovjek ima malo ili nimalo mogućnosti oduprijeti se Božjoj kazni. Time se potiče fatalistički pogled na situaciju i ne potiče se aktivan i odgovoran postupak publike u smjeru osobne zaštite i zaštite drugih.

²⁴⁵ BBC, *Coronavirus: World risks ‘biblical’ famines due to pandemic – UN*, <https://www.bbc.com/news/world-52373888>, pristup 10. svibnja 2020.

3.2.3. Slučaj COVID-19 i film „Zaraza“

Internetski portal Večernji²⁴⁶ dana 24. siječnja 2020. godine objavio je članak pod naslovom „Sjećate li se filma ‘Zaraza’? Jezivo je mnogo sličnosti s onim što se događa zbog koronavirusa!“ u kojem uspoređuje sličnosti događaja u filmu i situaciji u Kini, kakva je bila u vrijeme kad je članak objavljen. U članku **Večernjeg** analiziraju se postovi obožavatelja koji na društvenim mrežama vuku paralele između događaja u Kini i na filmu, a posebno izdvajaju **Twitter** objavu sa slikom statusa Stephena Forda, Velociraptora i Traci M. (Slika 5.) koji navode da ih trenutna situacija podsjeća na film „Zaraza“.

Slika 5. Twitter statusi (2)

Članak sadrži i video isječak iz filma objavljen na Youtube-u te fotografiju iz filma, izvora Warner Bros.

²⁴⁶ Večernji, *Sjećate li se filma ‘Zaraza’? Jezivo je mnogo sličnosti s onim što se događa zbog koronavirusa!*, <https://www.vecernji.hr/lifestyle/znate-li-za-film-zaraza-ima-jezivo-mnogo-slicnosti-s-onim-sto-se-dogada-s-koronavirksom-1374640>, pristup 08. svibnja 2020.

Portal Hrvatska danas²⁴⁷ 10. ožujka 2020. godine objavio je članak pod naslovom „*VIDEO Zaraza: Film sa sjajnom glumačkom ekipom eksplodira među internet piratima kako se širi korona virus*“, u kojem film „Zaraza“ predstavljaju kao najveći hit među internetskim piratima.

Članak sadrži fotografiju i video isječak iz filma objavljen na Youtube-u. Referenca je stavljena na stranicu **Torrent Freak** prilikom pisanja da su online pirati opet na vrhuncu zbog širenja koronavirusa, radi kojeg velik broj ljudi ostaje u svojim domovima. Prilikom navođenja podataka o broju preuzimanja filma pozivaju se na stranicu **geek.hr**.

Stranica **Geek**²⁴⁸ u članku naslova „*Ovo je film koji je predvidio koronavirus*“ objavila je isječak iz filma „Zaraza“ s Youtube-a, a prilikom pisanja o online piratima poziva se na stranicu **Torrent Freak**. Stranica **Torrent Freak**²⁴⁹ u članku „*Coronavirus Outbreak Triggers Surge in Pirated Downloads of the Film ‘Contagion’*“, kod pisanja o rastu pretraživanja fraze „contagion movie“, referenca je stavljena na Google Trends. Kod informacije o porastu posudbi ovog filma izvještavaju o informacijama s portala **Buzzfeed**. Članak sadrži fotografiju i video isječak iz filma koji je objavljen na Youtube-u.

BuzzFeed²⁵⁰ je 3. ožujka 2020. godine objavio članak naslova „*Everyone Is Watching ‘Contagion,’ A 9-Year-Old Movie About A Flu Outbreak*“, koji sadrži plakat i fotografiju filma izvora Warner Bros. Kod izjave scenarista filma pozivaju se na **Fortune Magazine**.

Tportal²⁵¹, je 31. siječnja 2020. godine objavio članak pod naslovom „*Ovo sad svi gledaju: Film ‘Zaraza’ iz 2011. doživljava renesansu zahvaljujući koronavirusu*“, u kojem se kod svrstavanja ovog filma među trenutno najpopularnije u svijetu referiraju na portal **Hollywood Reporter**. Kod informacija o oboljelima i riziku te širenju zaraze, referenca je stavljena na **Centar za kontrolu bolesti i Svjetsku zdravstvenu organizaciju**. Također, u članku je objavljen isječak iz filma koji je objavljen na Youtube-u.

247 Hrvatska danas, *VIDEO Zaraza: Film sa sjajnom glumačkom ekipom eksplodira među internet piratima kako se širi korona virus*, <https://hrvatska-danas.com/2020/03/10/video-zaraza-film-sa-sjajnom-glumackom-ekipom-eksplodira-medu-internet-piratima-kako-se-siri-korona-virus/>, pristup 3. svibnja 2020.

248 Geek, *Ovo je film koji je predvidio koronavirus*, <https://geek.hr/clanak/ovo-je-film-koji-je-predvidio-koronavirus/#ixzz6LV9QbQsl>, pristup 03. svibnja 2020.

249 Torrent Freak, *Coronavirus Outbreak Triggers Surge in Pirated Downloads of the Film ‘Contagion’*, <https://torrentfreak.com/coronavirus-outbreak-triggers-surge-in-pirated-downloads-of-the-film-contagion/>, pristup 04. svibnja 2020.

250 BuzzFeed, *Everyone Is Watching ‘Contagion,’ A 9-Year-Old Movie About A Flu Outbreak*, <https://www.buzzfeed-news.com/article/davidmack/contagion-movie-coronavirus>, pristup 01. svibnja 2020.

251 Tportal, *Ovo sad svi gledaju: Film ‘Zaraza’ iz 2011. doživljava renesansu zahvaljujući koronavirusu*, <https://www.tportal.hr/showtime/clanak/ovo-sad-svi-gledaju-film-zaraza-iz-2011-dozivljava-renesansu-zahvaljujuci-koronavirusu-20200131>, pristup 03. svibnja 2020.

Portal Hollywood Reporter²⁵², 28. siječnja 2020. godine objavio je članak pod nazivom „*‘Contagion’ Hits Top 10 on iTunes Movie Chart Amid Coronavirus Outbreak*“, u kojem situaciju uzrokovanu korona virusom uspoređuju s onom iz filma, uz isječak filma koji je objavljen na Youtube-u i fotografijom izvora **Warner Bros Pictures**. Kod pisanja o broju zaraženih i mrtvih u Kini, osvrnuli su se na portal **New York Times**.

Film „Zaraza“ uistinu ima fascinantnu sličnost s aktualnom pandemijom; ne samo zbog ranije gotovo nepojmljivog „svijeta pod maskama“, nego i simptoma, uzročnika zaraze, načina širenja i načina liječenja tako da ponovljeno gledanje ovoga filma, sada iz diskursa gotovo sudionika, uistinu predstavlja novo iskustvo.

3.2.4. Slučaj COVID-19 i romana „Oči tame“

Roman „**The Eyes of Darkness**“ („Oči tame“) iz 1981. godine, američkog pisca **Deana Koontza** također se našao u središtu pažnje, jer kako ističu neki mediji, Koontz je predvidio pandemiju COVID-19. U romanu je epicentar zaraze identičan, odnosno radi se o kineskom gradu Wuhanu. Virus je u navedenom romanu nazvan Wuhan-400. Unatoč sličnostima roman se uvelike razlikuje od situacije koja je 2020. potresla svijet.

Primjer medijske upotrebe romana ogleda se u članku „*Je li ovaj roman star 40 godina predvidio izbijanje koronavirusa? Sličnost je jeziva*“ portala **index.hr**. U navedenom članku objavljenom 22. veljače 2020. godine, opisuju se sličnosti između događaja iz romana uzrokovanog virusom Wuhan-400 i virusa COVID-19. U članku se Index nadovezuje na Facebook objave **Rajaha Murugaiaha**, u kojima su fotografije predmetnog romana (Slika 6.). Također, vezano uz kasnije promjene naziva virusa iz romana, referira se i na **Taiwan News**. Na kraju članka Index se vezano uz mišljenje o proročanstvu osvrće i na pisca krimića iz Hong Konga, **Chana Ho-keija**.²⁵³

252 Hollywood Reporter, *‘Contagion’ Hits Top 10 on iTunes Movie Chart Amid Coronavirus Outbreak*, <https://www.hollywoodreporter.com/rambling-reporter/contagion-hits-top-10-itunes-movie-chart-coronavirus-outbreak-1274163>, pristup 3. svibnja 2020.

253 Index, *Je li ovaj roman star 40 godina predvidio izbijanje koronavirusa? Sličnost je jeziva*, <https://www.index.hr/magazin/clanak/je-li-ovaj-roman-star-40-godina-predvidio-izbijanje-koronavirusa-slicnost-je-jeziva/2158498.aspx>, pristup 7. svibnja 2020.

Slika 6. Facebook status

Iste tematike i sličnog naziva „*Je li ovaj roman star 40 godina predvidio izbijanje koronavirusa?*“ članak je objavio i portal **Ezadar**²⁵⁴, također 22. veljače 2020. godine, a u izvoru, odnosno na mjestu autora članka naveden je portal **Index**.

Dan kasnije, 23. veljače 2020. godine portal **rtl.hr** objavio je članak iste tematike pod naslovom „*Je li roman star 40 godina predvidio koronavirus? Žarište zaraze je Wuhan, a umru milijuni ljudi*“. U članku također prenose objavu **Rajaha Murugaiaha**, koja sadrži fotografije predmetnog romana, a također se nadovezuju i na **Mashable**, kao i na pisca krimića **Chana Ho-keija**.²⁵⁵

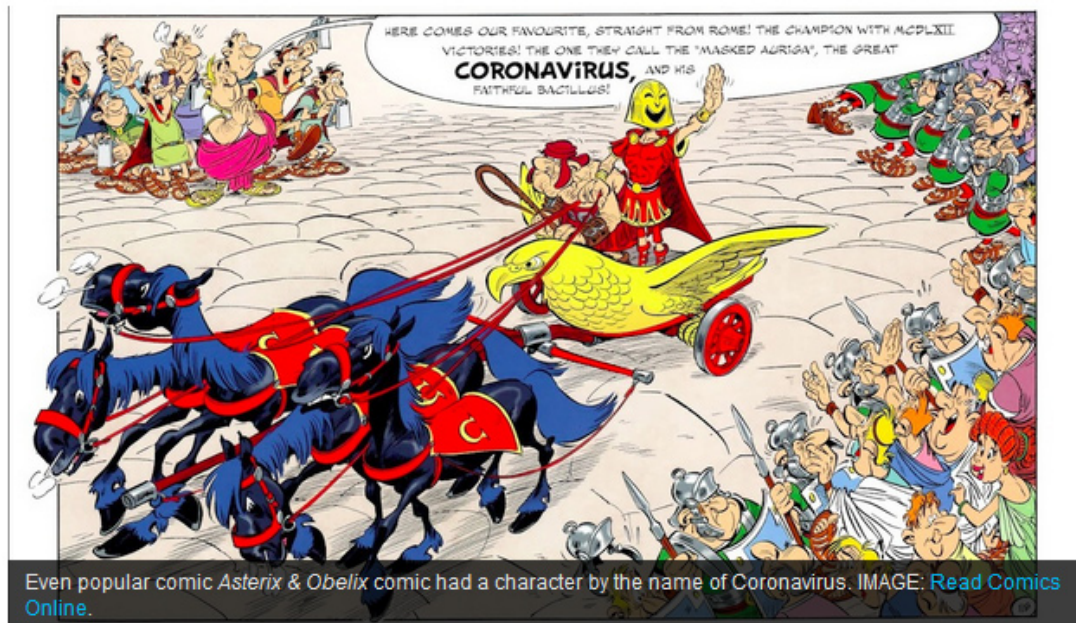
Portal na koji se pozvao **rtl.hr**, **Mashable SE Asia**²⁵⁶, objavio je članak pod nazivom „*People are claiming that this novel predicted coronavirus. Did it really?*“, u kojem se osvrću na sam roman objavivši sliku odabranog teksta iz romana, objavljenog na Google Books te kroz Facebook objavu **Rajaha Murugaiaha**. Referirajući se na **Taiwan News**, spominje se naknadna promjena imena

254 Ezadar, *Je li ovaj roman star 40 godina predvidio izbijanje koronavirusa?*, <https://ezadar.net.hr/dogadaji/3651045/je-li-ovaj-roman-star-40-godina-predvidio-izbijanje-koronavirusa/>, pristup 2. svibnja 2020.

255 Rtl.hr, *Je li roman star 40 godina predvidio koronavirus? Žarište zaraze je Wuhan, a umru milijuni ljudi*, <https://www.rtl.hr/vijesti-hr/novosti/svijet/3651501/je-li-roman-star-40-godina-predvidio-koronavirus-epicentar-zaraze-je-wuhan-a-umru-milijuni-ljudi/>, pristup 4. svibnja 2020.

256 Mashable SE Asia, *People are claiming that this novel predicted coronavirus. Did it really?*, <https://sea.mashable.com/culture/9179/people-are-claiming-that-this-novel-predicted-the-covid-19-virus-did-it-really/>, pristup 5. svibnja 2020.

virusa u romanu iz Gorki-400, koji je bio kreacija ruskih znanstvenika u Wuhan-400 koji je razvila kineska vlada. Referenca je stavljena i kod izjave pisca krimića Chana Ho-keija na portal koji ga je intervjuirao, **South China Morning Post**. Kao izvori slika koji se pojavljuju u članku spomenuti su i Taiwan News te Facebook profil Sebastiana Hayzela Matutinoa. Osim slika predmetnog romana, u sklopu članka objavljena je i strip slika Asterix & Obelix (Slika 7.) s tematikom korona virusa, izvora Read Comics.

Slika 7. Asterix & Obelix u korona virus tematici

Portal Taiwan news²⁵⁷, na kojeg se nadovezuju prethodno navedeni portali, objavio je 13. veljače 2020. godine članak pod naslovom „*China's coronavirus predicted in 1981 US novel*“ koji sadrži slike predmetnog romana, a kod pisanja o virusu iz romana, referira se na portal **Liberty Times**. Kod iznošenja informacija o izmjeni naziva virusa u romanu, **Taiwan news** prenosi članak iz **SET News-a**.

²⁵⁷ Taiwan News, *China's coronavirus predicted in 1981 US novel*, <https://www.taiwannews.com.tw/en/news/3875669>, pristup 03. svibnja 2020.

4. PORUKE KOJE SVI PONAVLJAJU

Specifičnost 2020. godine može se iščitati i iz, čak možda banalnih, izbora za „najriječ“ godine. Nacional 7. prosinca 2020. piše „Američka izdavačka kuća Merriam-Webster, posebno poznata po rječnicima engleskog jezika, i Savez za njemački jezik (GfdS) odvojeno su riječ pandemija izabrali za riječ godine na svojim jezicima. U godini u kojoj je više od milijun i pol ljudi u svijetu umrlo od virusa COVID-19, pandemija je bila najčešće tražena riječ u našim rječnicima, priopćili su iz Merriam-Webstera/.../Potraga za značenjem riječi neslućeno je narasla nakon 11. ožujka kad je Svjetska zdravstvena organizacija proglasila pandemiju. Skok je bio čak 115 tisuća posto u odnosu na isti dan 2019. godine, prenosi Reuters. U Njemačkoj je stručni sud jezikoslovaca analizirao koje su riječi i pojmovi najviše oblikovali politički, društveni i ekonomski život u zemlji ove godine, piše DPA. Nakon očekivanog svrstavanja pandemije na prvo mjesto, na drugo su izabrali anglizam ‘lockdown’ (zatvaranje)²⁵⁸. Jutarnji list 10. studenoga 2020. prenosi vijest kako je Collinsov rječnik riječju godine proglasio ‘lockdown’ (zatvaranje) i nastavlja „Šest od deset riječi koje su ušle u uži izbor odnosile su se na pandemiju, a među njima su “koronavirus”, “samoizolacija” i “socijalno distanciranje” /.../Uredništvo Collinsa je pojasnilo da je u 2020. riječ ‘lockdown’ upotrijebljena više od 250.000 puta u odnosu na samo 4000 puta prošle godine“.²⁵⁹ Večernji list od 24. studenoga 2020. navodi kako je prekinuta tradicija te izdavač Oxfordskog rječnika nije uspio odabrati riječ godine, ali objavljuje izvješće „Pandemija koronavirusa iznjedrila je brojne riječi na popisu: ‘lockdown’ (zatvaranje), ‘circuit breaker’ (mini zatvaranje, kratko zatvaranje), ‘shelter-in-place’ (službena odredba izdana za vrijeme izvanrednog stanja kojom se ljudima savjetuje da ostanu u svojem domu i da ga ne napuštaju ako nije prijeko potrebno), ‘remote/ly’ (bez fizičkog kontakta) i ‘unmute’ (ponovno uključiti zvuk ili uređaj)²⁶⁰. Već i kroz pregled riječi možemo detektirati usmjerenost pozornosti javnosti na određene pojmove koje su nesumnjivo prepoznali i brojni alati za marketinško targetiranje. Javnost je neizmjereno zainteresirana za sve vezano uz koronavirus tako da je bilo samo pitanje vremena kada će fokus javnosti dobiti novu, komercijalnu dimenziju. Prepoznato je to i u osobnom marketingu pa su vrlo brzo i različiti političari počeli koristiti ovu temu kako bi dobili što veću medijsku pozornost, a pomalo apsurdno, situacija s koronavirusom počela se koristiti i u komercijalne svrhe, ali o tome nešto kasnije.

Kao što je već u prethodnom dijelu ovog rada spomenuto, mediji u doba kriznih situacija imaju izrazitu moć širenja potrebnih i nepotrebnih informacija. Imaju moć smirivanja situacije ali i moć izazivanja panike. Na medijima je, barem onima koji se ozbiljno bave svojim poslom, zapravo veliki teret i društvena odgovornost. Mediji su ti koji su na prvoj liniji informiranja. Iako postoje službene web stranice različitih institucija koje obavještavaju građane o mjerama sigurnosti, mediji su ti

258 Nacional, *Pandemija – riječ godine na engleskom i njemačkom*, <https://www.nacional.hr/pandemija-rijec-godine-na-engleskom-i-njemackom/>, pristup 7. prosinca 2020.

259 Jutarnji, *Collinsov rječnik proglasio riječ godine*, <https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/collinsov-rjecnik-proglasio-rijec-godine-u-2020-je-upotrijebljena-vise-od-250-000-puta-15030495>, pristup 7. prosinca 2020.

260 Večernji, *Prekinuta tradicija : Izdavač Oxfordskog rječnika nije uspio odabrati riječ godine*, <https://www.vecernji.hr/vijesti/prekinuta-tradicija-izdavac-oxfordskog-rjecnika-nije-uspio-odabrati-rijec-godine-1448557>, pristup 7. prosinca 2020.

koji takve informacije prenose, a tada je na njima odgovornost da ih prenose bez iskrivljavanja i nepotrebnog senzacionalizma.

Jedan od primjera poruke koju su svi mediji diljem Republike Hrvatske, od ožujka do svibnja 2020. godine prenosili bila je „**ostani doma**“. Svi mediji upozoravali su građanstvo na odgovornost istom porukom. Kako su tijekom svibnja 2020. godine mjere počele popuštati i ova poruka je s vremenom imala sve manje smisla, prešlo se na poruku „**budimo odgovorni**“.

Osim navedenih poruka, u medijskom se prostoru u spomenutom vremenskom razdoblju moglo primijetiti da se često spominjala fraza „**više ništa neće biti isto**“ te se često postavljalo pitanje „**hoće li COVID-19 promijeniti svijet?**“, „**ново normalno**“ i slično.

I premda ih ne možemo smatrati intertekstualošću nego novonastalim frazama, zanimljivo je kako se te fraze udomaćuju upravo kroz intertekstualnu upotrebu tako se, primjerice, „ново normalno“ analizira u emisiji HRT 4 od 20. srpnja 2020. godine, a pod naslovom „Što-znaci-novo-normalno-i-kako-ga-prihvatiti“. Emisiju prenosi i portal poliklinike za zaštitu djece i mladih grada Zagreba²⁶¹. „Novo normalno“ koristi se i u reklamama za televizore pa tako jedan trgovački lanac „novim normalnim“ proglašava televizore od 85 inča²⁶². Općeprihvaćen slogan koristi se i u reklamiranju kozmetike²⁶³ i lijekova pa čak i za nazive stručnih konferencija te tako Lider organizira konferenciju pod nazivom „Liderova konferencija za novo normalno“²⁶⁴.

Delmerion KUPUJTE PREMA NJEZI IZDAJAMO BRENDOVI BLOG ORAŠARI COVID-19

Naslovnica > Shop > Novo normalno paket

DELMERION
Novo normalno paket

✓ DOSTUPNO | 0.0 (Broj ocjena: 0)

KRATKI OPIS

#novonormalno je paket stvoren za vas kako bi se što bolje pripremili za novu stvarnost u kojoj se nalazimo i kako bi i dalje #biliodgovorni. Set sadržava **četiri proizvoda plus dva gratis**: Apivita vodu za lice, Apivita balzam za usne, Apivita kremu za ruke, sredstvo za dezinfekciju ruku Acidex Acisept DZ 21, mini neoVIDERM emulziju za kožu i mini dr.brandt antiage losion za matiranje.

Biocidni proizvod rabiti pažljivo. Prije upotrebe uvijek pročitati deklaraciju i podatke o proizvodu

[PREUZMITE ACIDEX DEKLARACIJU OVDJE](#)

ACIDEX STL [PREUZMITE OVDJE](#)

Dezinfekcija i zaštita | Prodajna mjesta

Slika 8. Reklama za „Novo normalno paket“ kozmetike

261 Poliklinika, *Što znači novo normalno i kako ga prihvatiti*. <https://www.poliklinika-djeca.hr/aktualno/novosti/hrt-sto-znaci-novo-normalno-i-kako-ga-prihvatiti/> pristup 15. studenoga 2020.

262 Santa-domenica, *85 je novo normalno*. <https://www.santa-domenica.hr/promotions/85-je-novo-normalno> pristup 1. prosinca 2020.

263 Demerion, *Product novo normalno*. <https://www.delmerion.hr/shop/product/novo-normalno> pristup 1. prosinca 2020.

264 Lider media, *Počela 15. Liderova konferencija za novo normalno*. <https://lider.media/konferencije/konferencijeske-vijesti/pocela-15-liderova-konferencija-o-nabavi-za-novo-normalno-133688>) pristup 1. prosinca 2020.

„Ostani doma“ također je kroz učestalo ponavljanje postala sintagma koja je, uz početni cilj zadržavanja ljudi u kućama nadrasla u marketinšku krilaticu razdoblja te se već u tražilicama odmah pri pisanju nude daljnje pretrage „ostani doma i kuhaj“, „ostani doma trening“, „ostani doma predstave“ pa sve do „ostani doma i slavi gospodina“.

Osobito je zanimljivo intermedijalno korištenje ove krilatice u humorističnim sadržajima koji su preplavili društvene mreže, ali i primjerice, u stripu i karikaturama koji su zbog svoje vizualnosti iznimno pogodni za povezivanje s likovnom umjetnošću, napose s u masovnoj publici prepoznatljivim djelima reprezentativnih umjetnika. Takav spoj „visoke“ umjetnosti i „niskoga“ medija kakvim se često neopravdano smatraju strip i karikatura, daje dodatnu dozu humorističnosti i dodatnu vrijednost intermedijalnosti.

Slika 9 Intermedijalna upotreba slike Van Gogha u karikaturi B. Zupančič.

Slika 10 Intermedijalna upotreba slike Da Vincija u karikaturi J. Rovšek

Ovako intermedijalno korištenje umjetničkih medija u humoristične svrhe bilo je iznimno često u objavama o koronavirusu koji su na taj način, kroz humor, omogućavale publici da kroz povezivanje poznatih i novih sadržaja smanji strah od nepoznatoga i familijarizira se s novim pojmovima i novim situacijama. Stvara se dojam da je ovako intenzivno korištenje intertekstualnosti i intermedijalnosti uzrokovano upravo tim razlogom. Prevelika količina „praznih mjesta“ koja je postojala osobito početkom pandemije, morala se nadomjestiti ranijim iskustvima. Ukoliko je takvih iskustava bilo malo ili su bila nedostatna, posezalo se za fikcijom, ali onom ranije ostvarenom u likovnoj umjetnosti, filmu ili književnosti koja time što je ranije postojala davala je dozu legitimnosti.

5. ZAKLJUČAK

Članci koji sadrže tematiku korona virusa vrlo često sadrže metatekst, a često isti postaju i prototekst. Iako se češće događaju situacije da se napiše književno djelo ili da se snimi film inspiriran stvarnim događajima, mediji su 2020. godinu počeli raznim nagađanjima o proročanstvima o virusu COVID-19, najavljenima kroz film i roman pa čak i Bibliju. Mediji su imali moć kroz svoje vijesti širiti paniku koja se, pokazala je ova situacija, širila jednako brzo kao i sam virus, ako ne i brže. Iako se neki mediji nisu libili poistovjetiti posljedice kuge s onima od virusa COVID-19, važno je razmisliti i o usporedbi ostalih negativnih posljedica kojima doprinose, a koje se mogu ogledati u rasističkim i ksenofobnim ispadima u komentarima čitatelja, koje mediji mogu prouzročiti indicijama stvorenim u svojim sadržajima. Mediji zahvaljujući intertekstualnosti i intermedijalnosti danas mogu najbrže prenijeti izrazito opasan virus zvan „predrasuda“.

Intenzivno korištenje intertekstualnosti i intermedijalnosti uzrokovano je zadovoljavanjem potreba publike da kroz povezivanje poznatih i novih sadržaja smanji strah od nepoznatoga i familijarizira

se s novim pojmovima i novim situacijama. Prevelika količina nepoznanica koja je postojala osobito početkom pandemije, morala se nadomjestiti ranijim iskustvima kako bi publika lakše usvojila željene obrasce ponašanja. Budući da je takvih iskustava bilo malo i bila su relativno nepoznata, posegnulo se za ranije usvojenim modelima iz kolektivnog, općeg znanja, što je i novom sadržaju dalo dozu legitimnosti.

Zanimljiva je i metamorfoza sadržaja i objava vezanih uz koronavirus koji iz informativnog i mobilizacijskog vremenom prerasta u komercijalni dokazujući time da svaki pojam za koji postoji interes, pa makar taj pojam bio i bolest, kad – tad u suvremeno vrijeme postaje roba koja se prodaje.

Literatura:

Beker, M. *Tekst / intertekst*, u: *Intertekstualnost & intermedijalnost*, Zagreb 1988.

Juvan, M. *Intertekstualnost*. Državna založba Slovenije, Ljubljana 2005.

Kristeva, J., ed. Toril, M. *The Kristeva reader*. Columbia University Press, New York 1986.

Maković Z. (ur.) *Intertekstualnost & intermedijalnost*. Zavod za znanost o književnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb 1988.

Nielsen. *Staying PUT: Consumers Forced Indoors During Crisis Spend More Time On Media*, <https://www.nielsen.com/us/en/insights/article/2020/staying-put-consumers-forced-indoors-during-crisis-spend-more-time-on-media/>

Pew Research Center *53% of Americans Say the Internet Has Been Essential During the COVID-19 Outbreak* <https://www.pewresearch.org/internet/2020/04/30/53-of-americans-say-the-internet-has-been-essential-during-the-covid-19-outbreak/>.

Rajewsky, I. O. *Intermediality, Intertextuality and Remediation: A Literary Perspective on Intermediality*. <https://www.erudit.org/revue/im/2005/v/n6/1005505ar.pdf>.

Ryznar, A. *Interdiskurzivnost: stilistički prilog teoriji književnoga diskurza*. *Umjetnost riječi*. 58(1), 2014., <https://hrcak.srce.hr/159363>.

World Health Organization. *An ad hoc WHO technical consultation managing the COVID-19 infodemic: call for action*. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240010314>.

Popis slika:

- Express.co.uk. [Slika 1.] *Usporedba korona virusa i bubonske kuge* (16. travnja 2020.) Preuzeto 10. svibnja 2020., <https://www.express.co.uk/life-style/health/1252395/coronavirus-vs-black-death-plague-worse-covid-19-news-update-bubonic-plague>
- Express.co.uk. [Slika 2.] *Odnos korona virusa i Biblije* (7. travnja 2020.) Preuzeto 2. svibnja 2020., <https://www.express.co.uk/news/weird/1263118/Coronavirus-in-the-Bible-COVID19-prophecy>
- Express.co.uk. [Slika 3.] *Twitter statusi* (10. travnja 2020.) Preuzeto 7. svibnja 2020., <https://www.express.co.uk/news/weird/1265375/Coronavirus-in-Bible-COVID-19-biblical-plague-end-of-the-world>
- Express.co.uk. [Slika 4.] *Odnos korona virusa i Biblije 2* (8. svibnja 2020.) Preuzeto 10. svibnja 2020., <https://www.express.co.uk/news/weird/1260571/Bible-verses-coronavirus-what-Bible-say-COVID19-latest-news>
- Večernji [Slika 5.] *Twitter statusi 2* (24. siječnja 2020.) Preuzeto 8. svibnja 2020., <https://www.vecernji.hr/lifestyle/znete-li-za-film-zaraza-ima-jezivo-mnogo-slicnosti-s-onim-sto-se-dogada-s-koronavirusom-1374640>
- Index [Slika 6.] *Facebook status* (22. veljače 2020.) Preuzeto 7. svibnja 2020. <https://www.index.hr/magazin/clanak/je-li-ovaj-roman-star-40-godina-predvidio-izbijanje-koronavirusa-slicnost-je-jeziva/2158498.aspx>
- Mashable SE Asia [Slika 7.] *Asterix & Obelix u korona virus tematici* (2020) Preuzeto 5. svibnja 2020., <https://sea.mashable.com/culture/9179/people-are-claiming-that-this-novel-predicted-the-covid-19-virus-did-it-really>
- Delmerion [Slika 8.] *Reklama za „Novo normalno paket“ kozmetike* (2020) Preuzeto 7. prosinca 2020. <https://www.delmerion.hr/shop/product/novo-normalno>
- Rtvslo [Slika 9. i slika 10.] *Intermedijalna upotreba slike Van Gogha u karikaturi B. Zupančič i Intermedijalna upotreba slike Da Vinci u karikaturi J. Rovšek* (7. travnja 2020) Preuzeto 7. prosinca 2020., <https://www.rtvsllo.si/svet-zabave/karikatura-dneva/ostani-doma/519725>

Intertextuality and Intermediality of Internet Media Content on COVID-19

Abstract

The media started the year 2020 with various conjectures about COVID-19 prophecies, as announced in films, novels and even the Bible. They did not even shy away from equating the consequences of the plague with the ones of COVID-19, triggering various racist and xenophobic slurs in readers' comments. Through the aspect of intertextuality and intermediality, this paper describes the situation in the global media space during the COVID-19 pandemic. The intensive use of intertextuality and intermediality is caused by satisfying the needs of the audience to reduce the fear of the unknown and become familiar with new concepts and new situations by connecting familiar and new content. The excessive amount of unknowns that existed especially at the beginning of the pandemic had to be replaced by earlier experiences to make it easier for the audience to adopt the desired patterns of behavior. Once patterns of behavior are adopted, they begin to be used for commercial purposes as well.

Key words: *intertextuality, intermediality, internet, media content, COVID-19.*

This journal is open access and this work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.